

Dendrobium moniliforme

Teksti ja kuva OILI PENTINSAARI

ON JAPANILAISTEN ARVOSTAMA PUIKKO-KÄMMEKKÄ

Photo R. van Vugr/SOF 2068418.

Kuvaus

Dendrobium moniliforme kasvaa epifyytinä sammaleisissa puissa 800–3000 metrin korkeudella erittäin laajalla alueella Himalajalta Aasian itäosiin monsuuni-ilmaston vyöhykkeellä. Vuosiverson korkeus on 10–40 senttiä, mutta läpimitta vain 0,5–1 senttiä, version yläosassa kasvavat lehdet ovat kapeita ja 5–13 sentin pituisia. Lehtien kuihduttua varren jaoskohdasta kasvaa 1–2 lyhyttä kukintovartta, joihin avautuu 1–2 tuoksuva kukkaa. Kukat ovat kasvin kokoon nähden suuria, läpimitaltaan noin 4–5 senttiä. Kukat kestävät pari viikkoa.

Dendrobium moniliforme tarvitsee paljon valoa. Kasvukausi on kostea ja lämmin (päivisin 18–30 °C, öisin 10 °C vähemmän). Talvikausi on viileä (5–15 °C) ja kuivempi. Kukinta osuu luonnossa viileälle kaudelle. Ilmankosteuden tulisi olla aina 40–60 %.

Oma kasvini

Sain toista vuotta sitten Suomessa työkomennuksensa päättävältä henkilöltä joitakin hyvin hoidettuja pieniä orkideoita. Niiden joukossa oli pieni ruukku, josta sojotti muutamia lähinnä suolatikun näköisiä varsia, parin puikon latvassa oli kaksi kapeaa, tumman vihreää lehteä. Ilmetty puikkokämmekkä siis, nimilapun mukaan *Dendrobium moniliforme*. Kiitin nästisti ja ripustin ruukun lasikkooni. Parin kuukauden kuluttua aloin ihmetellä, kun kotiin tullessani jostain tulvahti vastaan ihana tuoksu: suolatikkuun oli avautunut kolme hohtavan valkoista, siroa kukkaa! Tämä ihme on toistunut jo useaan kertaan, viimeksi tammikuussa 2017. ■

LUE LISÄÄ Lavarack Bill, Harris Wayne, Stocker Geoff 2006: *Dendrobium and its relatives*, Timber Press, Portland USA

Hienostunut, siro, hyväntuoksuinen orkidea on ollut aikoinaan japanilaisille arvokas kuin jalokivi. Samuraiden fuukiranin eli *Neofinetian*, nykyisen *Vanda falcatan* lisäksi haluttu orkidea on ollut *Dendrobium moniliforme*, pitkäikäisyyden symboli. Laji on kenties ensimmäinen kasvatuksessa ollut puikkokämmekkä: se on mainittu Kiinan lääketieteeseen kirjallisuudessa jo yli 300 vuotta eaa ja sitä on kasvatettu Japanissa useiden vuosisatojen ajan. Linné kuvasi lajin 1799 (*Nova Acta Regiae Soc. Sci. Upsal.*, ser. 2 6: 85, f. 5B) nimellä *Epidendrum moniliforme*. Se on myös *Dendrobium*-sektion tyyppilaji.

Dendrobium moniliforme on monimuotoinen: sen lehdet voivat olla tasaisen vihreitä tai eri tavoin raidallisia, kukkien väri voi olla valkoinen, kerma, keltainen, vihreä, vaaleanpunainen tai kirkas magenta. Näistä syistä laji on risteyttäjänsuosiassa.